

Проект

МОТИВИ

към проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за вътрешния одит в публичния сектор

Законът за вътрешния одит в публичния сектор е приет през 2006 г. във връзка с присъединяването на България към Европейския съюз. Въведеният със закона модел на вътрешен одит в публичния сектор е продължение на реформата в тази област, започнала през 2000г. и отговор на изисквания и препоръки на Европейската комисия.

С цел да се подпомогне изграждането и укрепването на вътрешния одит в публичния сектор, законът предвижда задължителни нормативи за минимална численост на звената за вътрешен одит, определена съобразно размера на бюджета на организацията. Този подход за определяне на минимален праг на численост към настоящия момент е пречка за ръководителите на организации да определят в пълна степен необходимия брой вътрешни одитори. Ограничението има негативен ефект, особено когато продължително време съществува разлика между утвърдената численост и реално назначените одитори. Продължително незаетите щатни бройки за одиторски длъжности (за повече от година) показват, че няма необходимост от покритие на функцията с персонал, извън реално назначения. По данни, получени във връзка с изготвянето на Консолидиран доклад за състоянието на вътрешния контрол за 2012 г., на централно ниво в министерства, други първостепенни и второстепенни разпоредители с бюджет, трайно свободните щатове за вътрешен одит са 50 бр. Поради ограниченията в сега действащата редакция на закона, тези свободни бройки не могат да се използват за изпълнение на други функции или за съкращение, когато това е необходимо.

Предлаганите изменения в закона имат за цел оптимизиране на капацитета на вътрешния одит в публичния сектор. Измененията и допълненията на закона обхващат основно заличаване на досегашния праг за задължителна минимална численост на звената за вътрешен одит в някои организации - предимно министерства и други първостепенни и второстепенни разпоредители с бюджет. Въвеждат се критерии, от които ръководителите на тези организации от публичния сектор следва да се ръководят, когато определят числеността на вътрешния одит. Изменението дава възможност на ръководителите да упражняват в по-пълна степен управленската си отговорност и сами да определят необходимия брой вътрешни одитори, оптимален за съответната организация, въз основа на законоустановените критерии, без да са ограничени от задължителна минимална численост. Това ще даде възможност, по преценка на ръководителя, незаетите щатни бройки да се използват за покриване на други функции.

Изменението няма да породи промени в числеността на вътрешния одит в общините, тъй като при тях числеността вече е редуцирана до минимума за ефективен вътрешен одит.

С цел недопускане на резки намаления на щатните бройки за вътрешен одит след премахване на задължителната минимална численост, поради опасността от неадекватна ресурсна обезпеченост на функцията и увеличаване нивата на риск при управлението на публичните средства, са предложени и други два механизма за осигуряване на оптималността ѝ. Единият е съгласуване на определянето и промените на числеността на

звената за вътрешен одит в министерства и второстепенни разпоредители с бюджет към тях, с министъра на финансите, в качеството му на орган за координация и хармонизация на вътрешния контрол и вътрешния одит в публичния сектор. Другият механизъм е възможността, при необходимост Министерският съвет да определя минимална численост на звената за вътрешен одит, за организациите от изпълнителната власт по смисъла на Закона за администрацията.

Предвижда се повишаване на прага за задължително изграждане на звено за вътрешен одит в някои първостепенни разпоредители с бюджет на 10 млн. лв. В момента този праг е 5 млн. лв., което е индикатор за сравнително малка организация. Прагът е нисък и предвид това, че дори за общините прагът за задължително изграждане на вътрешен одит е 10 млн. лв. Изменението ще позволи на ръководителите на тези организации да преценят необходимостта от поддържане на функцията по вътрешен одит. При всички случаи, за организациите, които не са задължени да имат вътрешен одит, законът дава възможност, въз основа на оценка на риска и с решение на министъра на финансите, да изградят / или запазят съществуващото/ звено за вътрешен одит.

Предвижда се и стабилизиране на вече изградените звена за вътрешен одит в общини, чиито бюджет варира над и под 10 млн. лв. През последните години при промяна на бюджета под и над праговете по закона, които определят задължителното изграждане на вътрешен одит, някои общини често откриват и закриват звената за вътрешен одит, което е пречка за стабилно и ефективно изпълнение на функцията. Промяната ще позволи при еднократно падане на бюджета под 10 млн. лв., създаденото звено за вътрешен одит да не се закрива и да продължи да работи.

С цел по-ефективно взаимодействие между звената за вътрешен одит, е предложена промяна в чл. 13, ал. 5 от закона, с която се разширява обхватът на звената, по отношение на които се осъществява наблюдение и координация от звеното за вътрешен одит на първостепенния разпоредител с бюджет. То ще има задължения за осъществяването ѝ по отношение на звената за вътрешен одит във второстепенните разпоредители с бюджет, търговските дружества по чл. 61 от Търговския закон и държавните предприятия по чл. 62, ал. 3 от Търговския закон.

Предлага се редакционна промяна в чл. 27 на закона, с която се коригира съществуващото сега положение общинските съвети да съгласуват стратегическите и годишните планове на вътрешния одит. Това не съответства на правомощията на общинските съвети, а също затруднява комуникацията между вътрешния одит и Общинския съвет. Повечето общини не прилагат процедура по съгласуване и по същество изпращането на плановете цели предоставяне на информация. С изменението на разпоредбата се постига съответствие с действителната цел на процедурата и с правомощията на общинските съвети.

Проектът на закон цели оптимизация на щатната численост и не налага необходимост от осигуряване на финансови и други средства.

Предложеният законопроект не се отнася до изпълнение на норми на европейското право, поради което не се налага изготвяне на анализ за съответствие с правото на Европейския съюз.